

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ 2021

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση παρέχει μία επισκόπηση των κυριότερων εξελίξεων αναφορικά με τα στατιστικά στοιχεία των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ)¹ για το 2021², όπως δημοσιεύονται από το Τμήμα Στατιστικής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ).

Η ΚΤΚ καταρτίζει στατιστικά στοιχεία ΑΞΕ σύμφωνα με το εγχειρίδιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για το Ισοζύγιο Πληρωμών και τη Διεθνή Επενδυτική Θέση, Έκτη έκδοση (BPM6) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών, 2010 (ESA 2010). Τα στοιχεία που καταρτίζονται με βάση τη μεθοδολογία BPM6, η οποία καλύπτει την περίοδο από το 2008³ και μετά, βασίζονται στον τρέχοντα ορισμό του κατοίκου Κύπρου, για στατιστικούς σκοπούς⁴, και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα στοιχεία των

"οντοτήτων ειδικού σκοπού" (SPEs)⁵, που είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο και, εξ ορισμού, ταξινομούνται, ως κάτοικοι. Παραταύτα, σε μια προσπάθεια πιο αντικειμενικής παρουσίασης των στατιστικών ΑΞΕ για την Κύπρο, έχουν ενσωματωθεί στην παρούσα έκθεση κάποιες συμπληρωματικές στατιστικές προσαρμοσμένες ως προς την επίδραση των SPEs, δηλαδή κατατάσσοντας τις εν λόγω οντότητες ως μη κάτοικους.

Οι ΑΞΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), αποτελούν βασική κινητήρια δύναμη της διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης και, με το κατάλληλο πλαίσιο πολιτικής, μπορούν να διατηρήσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη και να ενισχύσουν την οικονομική ευημερία. Ομοίως, η σημασία των ΑΞΕ στην οικονομία της Κύπρου είναι σημαντική και έχει αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου.

Τα βασικά αποτελέσματα της ανάλυσης συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Η καθαρή θέση ΑΞΕ παρέμεινε αρνητική⁶, σε χαμηλότερο επίπεδο κατά το 2021 (δηλ. το απόθεμα των εισερχόμενων ΑΞΕ υπερέβηκε το απόθεμα των εξερχόμενων ΑΞΕ).

¹ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό και το πεδίο εφαρμογής των στατιστικών στοιχείων για τις ΑΞΕ, παρακαλούμε ανατρέξτε στο Παράρτημα.

² Τα συνολικά ετήσια στατιστικά στοιχεία ΑΞΕ διαβιβάζονται στην Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) εννέα μήνες μετά το τέλος του έτους αναφοράς και συνήθως δημοσιεύονται εντός των επόμενων δύο μηνών.

³ Στα πλαίσια της Διαδικασίας Μακροοικονομικών Ανισορροπιών, αρχής γενομένης από το 2004, η ΚΤΚ υπολόγισε χρονολογικές σειρές για την περίοδο 2004-2007 με τη μεθοδολογία BPM6 για τους κύριους δείκτες εξωτερικών στατιστικών.

⁴ Παρακαλούμε ανατρέξτε στο Παράρτημα για τον ορισμό του "κατοίκου Κύπρου" για στατιστικούς σκοπούς.

⁵ Παρακαλούμε ανατρέξτε στο Παράρτημα για τα κριτήρια βάσει των οποίων μια οντότητα θεωρείται ως SPE.

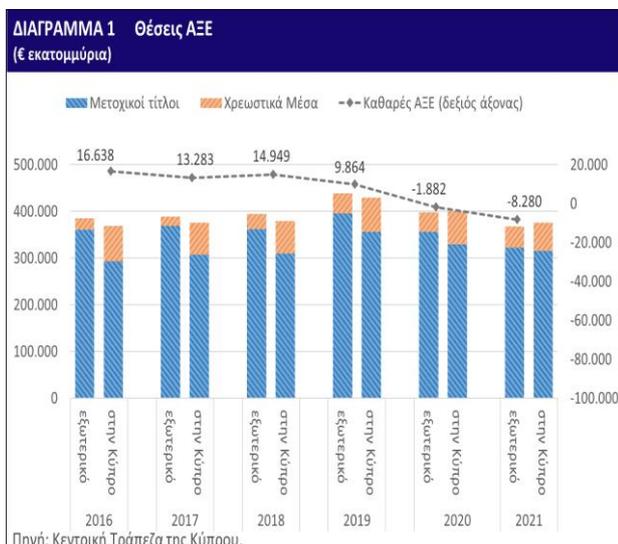
⁶ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έννοια του πρόσημου, παρέχονται στο Παράρτημα.

- Οι καθαρές συναλλαγές ΑΞΕ παρέμειναν αρνητικές για έκτη συνεχή χρονιά το 2021.
- Οι αποδόσεις των εξερχόμενων και εισερχόμενων ΑΞΕ αυξήθηκαν κατά το 2021.
- Το απόθεμα ΑΞΕ που επενδύεται από και προς την Κύπρο, κυρίως προέρχεται από/κατευθύνεται προς την Ευρώπη.
- Το μεγαλύτερο μέρος των ΑΞΕ που επενδύθηκαν στην/από την Κύπρο αφορούσε τον τριτογενή τομέα και, πιο συγκεκριμένα, τις «χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες».
- Η καθαρή θέση ΑΞΕ, κατατάσσοντας τις SPEs ως μη κατοίκους, παρουσίασε μικρή μείωση το 2021, παραμένοντας έτσι σε αρνητικό επίπεδο (δηλ. το προσαρμοσμένο απόθεμα των εισερχόμενων ΑΞΕ υπερέβηκε το προσαρμοσμένο απόθεμα των εξερχόμενων ΑΞΕ).

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Θέσεις

Η καθαρή θέση ΑΞΕ της Κύπρου μειώθηκε περαιτέρω το 2021, συνεπώς εξακολουθεί να παραμένει σε αρνητικά επίπεδα. Συγκεκριμένα, η καθαρή θέση ΑΞΕ το 2021 ανήλθε σε -€8.280,1 εκατ., έναντι -€1.881,6 εκατ. το 2020 (**Διάγραμμα 1**). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εξερχόμενες ΑΞΕ μειώθηκαν περισσότερο από τις εισερχόμενες ΑΞΕ.

Πιο αναλυτικά, το **Διάγραμμα 1** καταδεικνύει ότι:

- Το απόθεμα των εξερχόμενων ΑΞΕ έφθασε τα €366.978,8 εκατ. το 2021, έναντι €398.151,1 εκατ. το 2020. Η εν λόγω μείωση αποδίδεται στη μείωση των μετοχικών τίτλων ενώ τα χρεωστικά μέσα κατέγραψαν μικρή αύξηση. Η πλειοψηφία των αποθεμάτων των εξερχόμενων ΑΞΕ το 2021, αποτελείται από μετοχικούς τίτλους (88%) και, σε μικρότερο βαθμό, χρεωστικά μέσα (12%). Η σύνθεση των εξερχόμενων ΑΞΕ δεν παρουσιάζει ουσιαστικές αλλαγές με την πάροδο του χρόνου, με τους μετοχικούς τίτλους να παραμένουν πάντοτε πάνω από 88%.
- Το απόθεμα των εισερχόμενων ΑΞΕ ανήλθε σε €375.258,9 εκατ. το 2021, έναντι €400.032,7 εκατ. το 2020. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται κυρίως στη μείωση των μετοχικών τίτλων και, σε μικρότερο βαθμό, στη μείωση που καταγράφηκε στα χρεωστικά μέσα. Όσον αφορά τη σύνθεση των εισερχόμενων ΑΞΕ το 2021, αυτή αποτελείται από 84% μετοχικούς τίτλους και 16% χρεωστικά μέσα. Όπως και στην περίπτωση των εξερχόμενων ΑΞΕ, η σύνθεση των εισερχόμενων επενδύσεων δεν παρουσιάζει ουσιαστικές μεταβολές με την πάροδο του χρόνου, με το μερίδιο των μετοχικών τίτλων στο απόθεμα των εισερχόμενων ΑΞΕ να κυμαίνεται μεταξύ 78% - 86%.

Οι ομοιότητες μεταξύ των μεταβολών των εισερχόμενων και εξερχόμενων ΑΞΕ, αποδίδονται στο μεγάλο μερίδιο που κατέχουν οι SPEs στα αποθέματα των εισερχόμενων και εξερχόμενων ΑΞΕ. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι οι εν λόγω οντότητες δεν έχουν καμία ή έχουν ελάχιστη αλληλεπίδραση με την εγχώρια οικονομία, τα περιουσιακά τους στοιχεία έναντι των μη κατοίκων είναι παρόμοια με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους. Κατά συνέπεια, οι διακυμάνσεις των περιουσιακών στοιχείων των SPEs αντικατοπτρίζονται στις υποχρεώσεις τους

και αντιστρόφως. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία ή/και στις υποχρεώσεις των SPEs μπορούν επίσης να επηρεάσουν και άλλες επενδυτικές κατηγορίες εκτός από τις ΑΞΕ, όπως για παράδειγμα τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου και λοιπές επενδύσεις, αν και, κυρίως, σχετίζονται με τις ΑΞΕ.

Όσον αφορά τις μεταβολές που καταγράφονται στα αποθέματα ΑΞΕ κατά τη διάρκεια διαδοχικών ετών, αυτές αποδίδονται τόσο στις συναλλαγές, όσον και σε αναπροσαρμογές που προκύπτουν από:

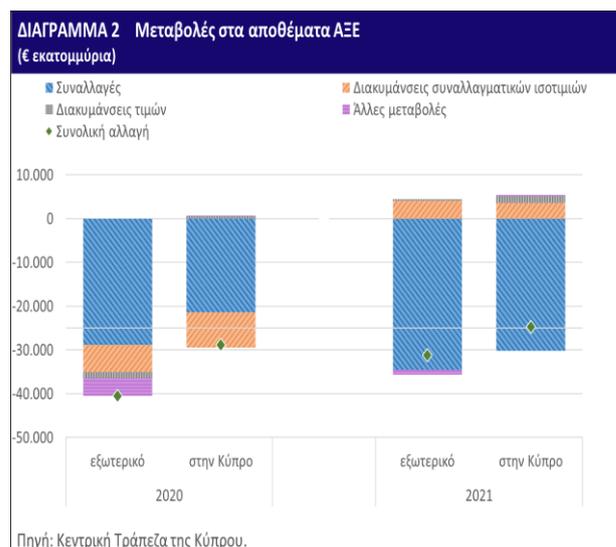
- (i) Μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- (ii) Άλλων μεταβολών των τιμών, και
- (iii) Λοιπές μεταβολές του όγκου (π.χ. ανακατατάξεις, διαγραφές, κλπ.).

Αν και μακροπρόθεσμα φαίνεται ότι οι μεταβολές των αποθεμάτων των ΑΞΕ κατά κύριο λόγο καθορίζονται από τις συναλλαγές ΑΞΕ, βραχυπρόθεσμα μπορούν να αποδοθούν και στις προαναφερθείσες αναπροσαρμογές, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις κυριαρχούν των συναλλαγών ΑΞΕ.

Όσον αφορά τις μειώσεις στα αποθέματα των εξερχόμενων και των εισερχόμενων ΑΞΕ κατά το 2021, αυτές οφείλονται κυρίως στις συναλλαγές και, σε μικρότερο βαθμό, στην περίπτωση των εξερχόμενων ΑΞΕ, στις λοιπές μεταβολές του όγκου. Από την άλλη, οι άλλες μεταβολές των τιμών, οι μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών και, στην περίπτωση των εισερχόμενων ΑΞΕ, οι λοιπές μεταβολές του όγκου ήταν θετικές και μετρίασαν τις πιο πάνω μειώσεις (Διάγραμμα 2).

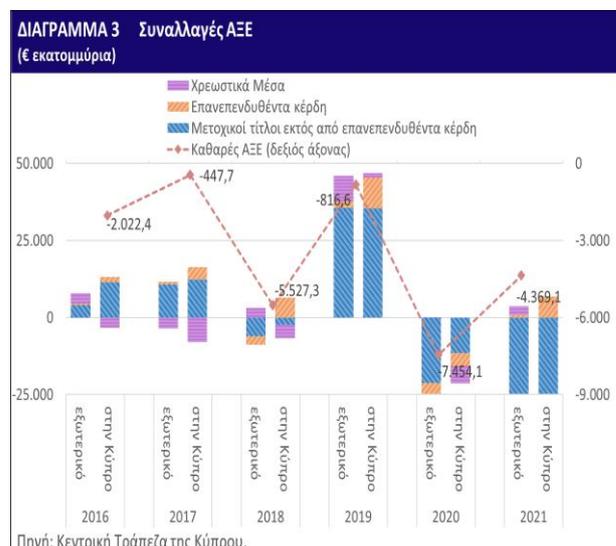
Όπως έχει προαναφερθεί, μακροπρόθεσμα, οι μεταβολές των αποθεμάτων οφείλονται κυρίως στις συναλλαγές. Συγκεκριμένα, η αναλογία των εξερχόμενων συναλλαγών κατά την περίοδο 2009 - 2021 ως προς τη μεταβολή του εξερχόμενου αποθέματος, από το τέλος του 2008 έως το τέλος του 2021, ανέρχεται στο 99,9%. Αυτό σημαίνει ότι οι συνολικές συναλλαγές της περιόδου μεταξύ

2009 – 2021 υποτιμούν τη μεταβολή στα αποθέματα κατά 0,1% μόνο (το 0,1% είναι επίσης ο συνολικός (θετικός) αντίκτυπος των αλλαγών πέραν των συναλλαγών στη μεταβολή του εξερχόμενου αποθέματος για την περίοδο 2009 - 2021). Ο αντίστοιχος δείκτης των εισερχόμενων επενδύσεων είναι σε παρόμοια επίπεδα και ανέρχεται στο 95,6%.

Συναλλαγές

Οι καθαρές συναλλαγές ΑΞΕ το 2021 παρέμειναν αρνητικές. Συγκεκριμένα, οι καθαρές συναλλαγές ΑΞΕ το 2021 καταγράφηκαν στα -€4.369,1 εκατ., καθώς το επίπεδο των εξερχόμενων συναλλαγών ΑΞΕ που ήταν αρνητικό υπερέβηκε το επίπεδο των εισερχόμενων συναλλαγών ΑΞΕ που ήταν επίσης αρνητικό (Διάγραμμα 3).

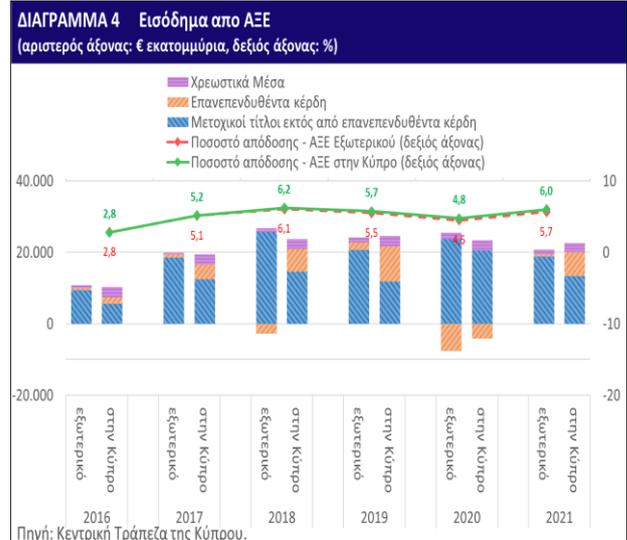
Όσον αφορά τις εξερχόμενες συναλλαγές ΑΞΕ για το 2021, αυτές ανήλθαν σε -€34.590,3 εκατ. (Διάγραμμα 3), εκ των οποίων, -€38.130,2 εκατ. ήταν άλλοι μετοχικοί τίτλοι εκτός από επανεπενδυθέντα κέρδη. Από την άλλη, το σύνολο των συναλλαγών σε χρεωστικά μέσα και σε επανεπενδυθέντα κέρδη ήταν και τα δύο θετικά και μετρίασαν την προαναφερθείσα μείωση.

Οι εισερχόμενες συναλλαγές ΑΞΕ, κατά το 2021, ανήλθαν σε -€30.221,1 εκατ., εκ των οποίων, -€26.083,5 εκατ. προήλθαν από μετοχικούς τίτλους εκτός από επανεπενδυθέντα κέρδη και -€10.940,1 από συναλλαγές σε χρεωστικά μέσα. Σε αντίθεση με τις άλλες συνιστώσες, τα επανεπενδυθέντα κέρδη ήταν θετικά και έφτασαν σε €6.802,4 (Διάγραμμα 3).

Εισοδήματα

Τα καθαρά έσοδα από ΑΞΕ συνέχισαν να είναι αρνητικά το 2021 (δηλαδή τα εισοδήματα από εισερχόμενες ΑΞΕ υπερέβησαν τα εισοδήματα από εξερχόμενες ΑΞΕ). Συγκεκριμένα, τα καθαρά έσοδα από ΑΞΕ καταγράφηκαν στα -€1.818,8 εκατ. το 2021, καταγράφοντας μείωση από -€1.160,6 εκατ. το προηγούμενο έτος.

Όσον αφορά το εισόδημα από τις εξερχόμενες ΑΞΕ, το ποσό αυτό ανήλθε σε €20.775,8 εκατ. το 2021, έναντι €17.923,3 εκατ. το 2020 (Διάγραμμα 4). Η εν λόγω αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση του εισοδήματος από επανεπενδυθέντα κέρδη, η οποία μετριάστηκε από τις μειώσεις των εισοδημάτων μετοχικών τίτλων πλην των επανεπενδυθέντων κερδών (μερίσματα) και των εισοδημάτων από χρεωστικά μέσα.

Τα εισοδήματα που αναλογούν σε εισερχόμενες ΑΞΕ ανήλθαν σε €22.594,7 εκατ. το 2021, έναντι €19.083,9 εκατ. το 2020 (Διάγραμμα 4). Ομοίως με τα εισοδήματα από εξερχόμενες ΑΞΕ, η βελτίωση οφείλεται στη αύξηση του εισοδήματος από επανεπενδυθέντα κέρδη ενώ οι άλλες δύο κατηγορίες κατέγραψαν μειώσεις οι οποίες μετρίασαν την προαναφερθείσα αύξηση.

Από την πιο πάνω ανάλυση προκύπτει ότι, σε σύγκριση με το 2020, η κερδοφορία (ποσοστό απόδοσης) το 2021 βελτιώθηκε, τόσο για τις εξερχόμενες, όσον και για τις εισερχόμενες ΑΞΕ. Ειδικότερα, το ποσοστό απόδοσης το 2021, ήταν 5,7% για τις εξερχόμενες ΑΞΕ και 6,0% για τις εισερχόμενες ΑΞΕ, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά απόδοσης το 2020, ήταν 4,5% για τις εξερχόμενες ΑΞΕ και 4,8% για τις εισερχόμενες ΑΞΕ (Διάγραμμα 4).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά απόδοσης των εξερχόμενων και εισερχόμενων ΑΞΕ παρουσιάζονται πολύ όμοια με την πάροδο του χρόνου καθώς, όχι μόνο κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση, αλλά είναι σχεδόν πανομοιότυπα ως προς το επίπεδο. Υπάρχει σχεδόν τέλεια συσχέτιση των δύο ποσοστών απόδοσης κατά την περίοδο 2016 - 2021, με την ετήσια διαφορά να κυμαίνεται μεταξύ -0,4% και 0,0%.

Μια πιθανή εξήγηση για το πιο πάνω, έγκειται στη μεγάλη συμβολή των SPEs στις κυπριακές ΑΞΕ

και στο γεγονός ότι οι εν λόγω οντότητες έχουν παρόμοιο εισερχόμενο και εξερχόμενο εισόδημα λόγω της διάρθρωσης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών τους στοιχείων και του παθητικού τους.

Ανάλυση κατά γεωγραφική περιοχή

Το απόθεμα των εισερχόμενων και εξερχόμενων ΑΞΕ στην Κύπρο, είναι διασκορπισμένο σε όλες τις ηπείρους, με την Ευρώπη να είναι ο κυρίαρχος εταίρος (Πίνακας 1).

Τα αποθέματα εξερχόμενων ΑΞΕ με προορισμό την Ευρώπη ανήλθαν σε €232.632,4 το 2021, έναντι €219.923,8 εκατ. το 2020 (Πίνακας 1). Η δεύτερη πιο σημαντική σε αξία ήπειρος ήταν η Αμερική, με την αξία της εξερχόμενης επένδυσης να ανέρχεται στα €72.498,9 εκατ., μειωμένα από το αντίστοιχο ποσό των €116.358,0 εκατ., το 2020. Αξίζει να σημειωθεί ότι, για το 2021, ένα ποσό ύψους €49.295,0 εκατ. αναφέρεται σε μη κατανεμημένα στοιχεία (δηλαδή στοιχεία που δεν μπορούν να κατανεμηθούν γεωγραφικά). Όσον αφορά τη ζώνη του ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση (εξ. Ηνωμένου Βασιλείου), το μερίδιο των ΑΞΕ που προορίζονταν προς τις εν λόγω ομάδες χωρών το 2021, ανήλθε σε 12,4% και 14,0%, αντίστοιχα.

Αναφορικά με τις εισερχόμενες ΑΞΕ, αυτές διοχετεύονται κυρίως από την Ευρώπη και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, από την Αμερική. Πιο συγκεκριμένα, το απόθεμα εισροών ΑΞΕ από την Ευρώπη έφθασε τα €299.384,2 εκατ. το 2021, μειωμένο σε σχέση με τα €322.986,8 εκατ. το 2020 (Πίνακας 1). Το εισερχόμενο απόθεμα ΑΞΕ από την Αμερική (τη δεύτερη πιο σημαντική ήπειρο όσον αφορά τις εισερχόμενες ΑΞΕ) καταγράφηκε στα €38.041,1 εκατ., καταγράφοντας έτσι μείωση της τάξης των €613,5 εκατ. το 2020. Το μη κατανεμημένο ποσό καταγράφηκε στα €21.697,2 εκατ..

Πίνακας 1: Απόθεμα ΑΞΕ ανα Χώρα € εκατομμύρια	στο Εξωτερικό		στην Κύπρο	
	2020	2021	2020	2021
Κατά Ήπειρο				
Ευρώπη	219.923,8	232.632,4	322.986,8	299.384,2
Αμερική	116.358,0	72.498,9	38.654,6	38.041,1
Αφρική	4.080,6	5.052,3	5.972,1	6.039,5
Αυστραλία, Ωκεανία και Πολικές περιοχ.	249,1	167,6	528,4	532,6
Ασία	6.655,9	7.332,7	7.568,4	9.564,3
Μη κατανεμημένα	50.883,7	49.295,0	24.322,3	21.697,2
Επιλεγμένες Ομάδες				
Ευρωπαϊκή Ένωση των 27	50.359,3	51.369,8	119.888,2	115.445,2
Ευρωζώνη	44.695,4	45.607,1	115.544,1	109.703,0
ΟΟΣΑ	87.997,3	90.650,5	191.812,7	144.543,2
Επιλεγμένες Χώρες				
Ηνωμένο Βασίλειο	13.623,9	15.199,4	5.951,7	6.186,9
Γερμανία	10.718,2	12.176,1	8.401,8	8.333,9
Λουξεμβούργο	13.938,5	13.112,0	68.336,9	66.522,8
Ελλάδα	-3.468,4	-2.994,5	3.778,5	4.762,4
Ολλανδία	13.267,8	12.858,4	12.664,3	10.809,4
Ρωσική Ομοσπονδία	115.256,6	125.517,2	100.896,7	120.396,6
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	E*	E*	E*	E*
* Ε δεικνύει εμπιστευτική πληροφορία				
Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.				

Το μερίδιο του αποθέματος των εισερχόμενων ΑΞΕ από τη ζώνη του ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση (εξ. Ηνωμένου Βασιλείου) είναι πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο μερίδιο των εξερχόμενων ΑΞΕ το 2021, και αντιπροσωπεύει το 29,2% και το 30,8%, αντίστοιχα.

Το απόθεμα των εξερχόμενων ΑΞΕ της Κύπρου το 2021 ήταν διασκορπισμένο τουλάχιστον σε 137 χώρες, ενώ τα αποθέματα εισερχόμενων ΑΞΕ διοχετεύθηκαν στην Κύπρο από τουλάχιστον 162 χώρες⁷. Από αυτές, οι 125 είναι κοινές και για το εξερχόμενο και για το εισερχόμενο απόθεμα ΑΞΕ.

Παρόλο που ο αριθμός των χωρών-εταίρων, τόσο για τις εισερχόμενες ΑΞΕ, όσον και για τις εξερχόμενες είναι μεγάλος, υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση σε μικρό αριθμό χωρών. Πιο συγκεκριμένα, οι δέκα πρώτες χώρες του εισερχόμενου και εξερχόμενου αποθέματος ΑΞΕ αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 81% του συνόλου των κατανεμημένων αποθεμάτων, με τη Ρωσία να είναι ο κορυφαίος εταίρος.

Ανάλυση κατά οικονομική δραστηριότητα

Το μεγαλύτερο μέρος των εισερχόμενων αποθεμάτων ΑΞΕ της Κύπρου διοχετεύτηκε στον τριτογενή τομέα (δηλ. υπηρεσίες). Συγκεκριμένα, τα αποθέματα των εισερχόμενων ΑΞΕ που διοχετεύθηκαν στον τριτογενή τομέα το 2021

⁷ Πρέπει να σημειωθεί ότι ο πραγματικός αριθμός χωρών ενδέχεται να είναι υψηλότερος, επειδή ορισμένα αποθέματα ΑΞΕ δεν έχουν κατανεμηθεί γεωγραφικά.

ανήλθαν σε €372.813,1 εκατ., μειωμένα έναντι €397.644,8 εκατ., το 2020 (Πίνακας 2). Οι πλείστες από τις επενδύσεις στον τριτογενή τομέα αφορούν τις χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Αυτό αντικατοπτρίζει την εξειδίκευση της Κύπρου στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Όσον αφορά τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, οι συνολικές επενδύσεις ανήλθαν σε €2.445,8 εκατ. το 2021, έναντι €2.387,9 εκατ. το 2020.

	στο Εξωτερικό		στην Κύπρο	
	2020	2021	2020	2021
Πρωτεύων και δευτερεύων τομέας	131.078,6	76.592,1	2.387,9	2.445,8
Τριτογενής Τομέας από τον οποίο	220.327,3	243.870,0	397.644,8	372.813,1
Χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	140.804,1	156.038,7	366.159,2	339.654,4
Δραστηριότητες μεταφοράς και αποθήκευσης	6.549,4	6.632,2	10.856,8	10.867,0
Κτηματομεσιτικές Δραστηριότητες	24.048,9	24.317,6	9.129,7	9.867,4
Τομέας που δεν έχει καταναμηθεί	46.745,1	46.516,7	0,0	0,0

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

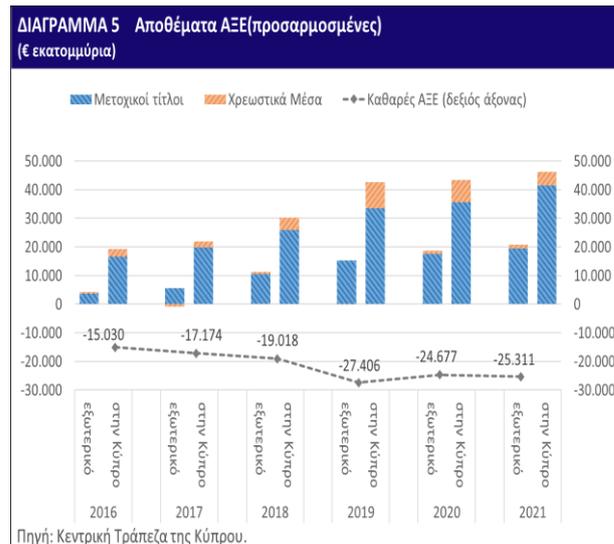
Όσον αφορά τις εξερχόμενες ΑΞΕ, αυτές διοχετεύονται κυρίως στον τριτογενή τομέα. Συγκεκριμένα, τα αποθέματα εξερχόμενων ΑΞΕ στον τριτογενή τομέα ανέρχονται το 2021 σε €243.870,0 εκατ., έναντι €220.327,3 εκατ. το προηγούμενο έτος. Οι περισσότερες από τις επενδύσεις στον τριτογενή τομέα αφορούν τις χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες. Ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας ανήλθαν σε €76.592,1 εκατ. το 2021, από €131.078,6 εκατ., το 2020. Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα ποσό της τάξης των €46.516,7 εκατ. στις εξερχόμενες ΑΞΕ του 2021 παραμένει μη κατανεμημένο (δηλαδή, δε μπορεί να κατανεμηθεί σε συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα).

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ SPEs ΣΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΑΞΕ

Η παρουσία των SPEs (δηλαδή η κατάταξη αυτών ως κατοίκων Κύπρου) στις στατιστικές για τις ΑΞΕ, αλλοιώνει την εικόνα που παρουσιάζουν οι εν λόγω στατιστικές. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συναλλαγές τους και οι θέσεις τους, στην ολότητα τους, είναι “διασυννοριακές”. Η ανάλυση σε αυτή την ενότητα αντιμετωπίζει τις SPEs ως μη κατοίκους έτσι ώστε να αφαιρεθεί η επίδραση

που έχουν στις στατιστικές των ΑΞΕ (εφεξής ΑΞΕ (προσαρμοσμένες)).

Όταν οι SPEs αντιμετωπίζονται ως μη κάτοικοι, η καθαρή θέση ΑΞΕ στην Κύπρο παρουσιάζει περαιτέρω μείωση (Διάγραμμα 5). Ειδικότερα, η καθαρή θέση ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) το 2021 ανήλθε σε -€25.311,4 εκατ., έναντι -€24.676,6 εκατ. το 2020.

Το απόθεμα των εξερχόμενων ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) το 2021 έφθασε τα €20.865,0 εκατ., ενώ το αντίστοιχο απόθεμα των εισερχόμενων ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) καταγράφηκε στα €46.176,4 εκατ. κατά το ίδιο έτος. Είναι προφανές ότι τα στοιχεία που κατατάσσουν τις SPEs ως μη κατοίκους (ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) είναι αρκετά πιο χαμηλά, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα που θεωρούν τις SPEs ως κατοίκους (ΑΞΕ).

Παρόμοια εικόνα με όταν οι SPEs κατατάσσονται ως κάτοικοι, το μεγαλύτερο μέρος των αποθεμάτων εισερχόμενων ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) διοχετεύτηκε στον τριτογενή τομέα. Συγκεκριμένα, τα αποθέματα των εισερχόμενων ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) που διοχετεύθηκαν στον τριτογενή τομέα το 2021 ανήλθαν σε €43.690,76 εκατ. (Πίνακας 3), ενώ οι αντίστοιχες εισερχόμενες ΑΞΕ (προσαρμοσμένες) στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, ανήλθαν σε €2.485,7 εκατ.

Πίνακας 3: Αποθέματα ΑΞΕ(προσαρμοσμένες) κατά Οικονομική Δραστηριότητα € εκατομμύρια				
	στο Εξωτερικό		στην Κύπρο	
	2020	2021	2020	2021
Πρωτεύων και δευτερεύων τομέας	2.414,5	2.437,5	2.427,8	2.485,7
Τριτογενής Τομέας	15.110,0	16.168,6	40.879,7	43.690,7
Τομέας που δεν έχει καταταχισθεί	1.106,4	2.258,9	0,0	0,0

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Όσον αφορά τις εξερχόμενες ΑΞΕ (προσαρμοσμένες), αυτές διοχετεύονται κυρίως στον τριτογενή τομέα (€16.168,6 εκατ. το 2021) και, σε μικρότερο βαθμό, στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα (€2.437,5 εκατ. το 2021). Ένα ποσό ύψους €2.258,9 εκατ. δεν έχει καταταχισθεί σε συγκεκριμένο οικονομικό τομέα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ/ ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ΠΗΓΕΣ

Τα στατιστικά στοιχεία ΑΞΕ καταρτίζονται χρησιμοποιώντας διάφορες πηγές ως εξής:

- Την Έρευνα για τις Εξωτερικές Χρηματοοικονομικές Στατιστικές που διενεργείται από την ΚΤΚ σε τριμηνιαία βάση, και η οποία συλλέγει πληροφορίες για τα αποθέματα, τις συναλλαγές και τα εισοδήματα από επενδύσεις. Η προαναφερθείσα έρευνα συλλέγει πληροφόρηση για όλους τους τύπους επενδύσεων και όχι μόνο για την κατηγορία ΑΞΕ, δίνοντας τη δυνατότητα συλλογής ολοκληρωμένων στοιχείων για κάθε εταιρεία αναφοράς.
- Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις οντοτήτων κατοίκων.
- Στοιχεία που συλλέγονται από άλλες πηγές (απευθείας έρευνες σε οντότητες, πληροφόρηση από τις αντισυμβαλλόμενες χώρες (mirror data), στοιχεία από το "Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας", διεθνές σύστημα αναφοράς συναλλαγών - ITRS για προηγούμενα έτη), τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως για την κατάρτιση των επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, τόσο του ενεργητικού όσο και του παθητικού.
- Στοιχεία από την Έρευνα Πλοιοκτητριών Εταιρειών που διενεργεί η ΚΤΚ, σε συνεργασία με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, σε ετήσια βάση. Τα εν λόγω στοιχεία συμπληρώνονται σε συγκεντρωτική μορφή από τους ελεγκτικούς οίκους που αντιπροσωπεύουν τις εν λόγω εταιρείες, και περιλαμβάνουν στατιστικά δεδομένα σχετικά με τις οντότητες κατοίκους που είναι οικονομικοί ιδιοκτήτες πλοίων.

ΟΡΙΣΜΟΙ/ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ:

Οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται για τα στοιχεία των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων για την Κύπρο

είναι σύμφωνοι με τους ορισμούς που χρησιμοποιούνται στο εγχειρίδιο του ΔΝΤ για το Ισοζύγιο Πληρωμών και τη Διεθνή Επενδυτική Θέση, 6η Έκδοση (BPM6) και την τέταρτη έκδοση (BD4) του "Benchmark Definition" του ΟΟΣΑ για τις Άμεσες Ξένες Επενδύσεις.

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ)

Οι ΑΞΕ είναι μια κατηγορία επενδύσεων που αντικατοπτρίζει τον στόχο της εγκαθίδρυσης ενός μόνιμου συμφέροντος από μια επιχείρηση κάτοικο σε μια οικονομία (άμεσος επενδυτής), σε μια επιχείρηση (επιχείρηση άμεσων επενδύσεων) που είναι κάτοικος μιας οικονομίας διαφορετικής από εκείνη του άμεσου επενδυτή. Το διαρκές συμφέρον συνεπάγεται την ύπαρξη μίας μακροπρόθεσμης σχέσης μεταξύ του άμεσου επενδυτή και της επιχείρησης άμεσων επενδύσεων και σημαντικό βαθμό επιρροής στη διαχείριση της επιχείρησης. Η άμεση ή έμμεση κατοχή ποσοστού 10% ή περισσότερου των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης που κατοικεί σε μια οικονομία από επενδυτή που κατοικεί σε άλλη οικονομία αποδεικνύει μια τέτοια σχέση. Εξαιρέση από τον πιο πάνω κανόνα αποτελούν οι εκδόσεις και η κατοχή μετοχών επενδυτικών κεφαλαίων που θεωρούνται επενδύσεις χαρτοφυλακίου, ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής.

Άμεσος Ξένος Επενδυτής

Ένας Άμεσος Ξένος Επενδυτής είναι μια οντότητα (μια θεσμική μονάδα) που είναι κάτοικος μιας οικονομίας και κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, τουλάχιστον το 10% των δικαιωμάτων ψήφου μιας εταιρείας (επιχείρησης) ή το ισοδύναμο μιας οντότητας μη εταιρικού χαρακτήρα, η οποία είναι κάτοικος σε μίαν άλλη οικονομία.

Επιχείρηση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Μια επιχείρηση ΑΞΕ είναι μια επιχείρηση κάτοικος σε μια οικονομία και στην οποία ο επενδυτής κάτοικος άλλης οικονομίας κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, 10% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου της ή ανάλογο ποσοστό για οντότητες μη εταιρικού χαρακτήρα.

Μετοχικοί τίτλοι

Οι μετοχικοί τίτλοι αποτελούνται από όλα τα εργαλεία και τις εγγραφές που αναγνωρίζουν απαιτήσεις επί της υπολειμματικής αξίας μιας εταιρείας ή οιονεί εταιρείας, αφού έχουν ικανοποιηθεί οι απαιτήσεις όλων των πιστωτών. Οι μετοχικοί τίτλοι θεωρούνται ως η υποχρέωση της εκδίδουσας θεσμικής μονάδας (εταιρείας ή άλλης μονάδας). Περιλαμβάνει: i) μετοχές/συμμετοχή σε υποκαταστήματα, ii) όλες τις μετοχές σε θυγατρικές και συγγενικές επιχειρήσεις (εκτός από τις μη συμμετέχουσες, προνομιούχες μετοχές που αντιμετωπίζονται ως χρεωστικοί τίτλοι και περιλαμβάνονται στις άμεσες επενδύσεις, χρεωστικά μέσα), και iii) άλλες εισφορές του τύπου ιδίων κεφαλαίων.

Χρεωστικά μέσα

Τα χρεωστικά μέσα είναι εκείνα τα μέσα που απαιτούν την πληρωμή κεφαλαίου ή/και τόκων σε κάποια/ες στιγμή/ες στο μέλλον. Για σκοπούς ΑΞΕ, τα χρεωστικά μέσα αποτελούνται από καταθέσεις, χρεωστικούς τίτλους, δάνεια, εμπορικές πιστώσεις και λοιπούς εισπρακτέους/πληρωτέους λογαριασμούς που πραγματοποιούνται μεταξύ εταιρειών οι οποίες έχουν σχέση τύπου ΑΞΕ. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις στην περίπτωση συναλλαγών σε χρεωστικά μέσα μεταξύ ορισμένων χρηματοπιστωτικών εταιρειών, οι οποίες περιπτώσεις εμπίπτουν σε κατηγορία διαφορετική από τις ΑΞΕ.

Επανεπενδυθέντα κέρδη

Τα επανεπενδυθέντα κέρδη αναφέρονται σε κέρδη από μετοχικούς τίτλους που προκύπτουν από άμεσους επενδυτές μείον τα κατανεμημένα κέρδη, ανάλογα με το ποσοστό της ιδιοκτησίας των ιδίων κεφαλαίων που ανήκουν στον άμεσο επενδυτή/ές.

Εισερχόμενες Άμεσες Επενδύσεις

Η εισερχόμενη άμεση επένδυση είναι επένδυση από άμεσο επενδυτή μη μόνιμο κάτοικο, σε επιχείρηση άμεσης επένδυσης που είναι εγκατεστημένη στην οικονομία υποδοχής. Η

κατεύθυνση της επιρροής από τον άμεσο επενδυτή είναι "εισερχόμενη" για την οικονομία αναφοράς. Επίσης ονομάζεται και άμεση επένδυση στην οικονομία αναφοράς.

Εξερχόμενες Άμεσες Επενδύσεις

Η εξερχόμενη άμεση επένδυση είναι επένδυση από άμεσο επενδυτή κάτοικο σε μη μόνιμο κάτοικο επιχείρηση άμεσης επένδυσης. Η κατεύθυνση της επιρροής του άμεσου επενδυτή είναι "εξερχόμενη" για την οικονομία αναφοράς. Επίσης ονομάζεται και άμεση επένδυση στο εξωτερικό.

Ορισμός για τον καταρτισμό των Οντοτήτων Ειδικού Σκοπού (SPEs)

Σύμφωνα με την "Τελική Έκθεση της ειδικής ομάδας εργασίας για τις Οντότητες Ειδικού Σκοπού"⁸, μια οντότητα θεωρείται SPE εάν πληροί τα κριτήρια που αναφέρονται πιο κάτω:

- Είναι κάτοικος σε μια οικονομία, δηλαδή είναι επίσημα εγγεγραμμένη ή/και εγκαθιδρυμένη νομική οντότητα αναγνωρισμένη ως θεσμική μονάδα, με:
  - καθόλου ή λίγους εργοδοτούμενους με μέγιστο όριο τον αριθμό τρία⁹
  - καθόλου ή περιορισμένη φυσική παρουσία και
  - καθόλου ή ελάχιστη φυσική παραγωγή στην οικονομία που τη φιλοξενεί.
- Ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από μη κατοίκους.
- Δημιουργείται με σκοπό την απόκτηση συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων που παρέχονται από την χώρα εγκαθίδρυσής της με στόχο:
  - την πρόσβαση του/των ιδιοκτήτη/ιδιοκτητών σε

⁸ Ετοιμάστηκε από το Τμήμα Στατιστικής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

⁹ Παρόλο που η Ειδική Ομάδα Εργασίας για τις SPEs, αποφάσισε να ορίσει το αριθμητικό όριο για τον αριθμό των εργαζομένων "έως και πέντε", αυτό το ανώτατο όριο δεν είναι αντιπροσωπευτικό στην περίπτωση της Κύπρου, καθώς δεν υπάρχει οποιασδήποτε πρόνοια για ελάχιστη απασχόληση στην κυπριακή νομοθεσία. Έτσι, το κατώτατο όριο για το εν λόγω κριτήριο ορίζεται στους τρεις υπαλλήλους.

κεφαλαιαγορές ή εξελιγμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, και/ή

- ο την απομόνωση του/των ιδιοκτήτη/ιδιοκτητών από τους οικονομικούς κινδύνους, και/ή
  - ο τη μείωση της κανονιστικής και φορολογικής επιβάρυνσης, και/ή
  - ο τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητάς των συναλλαγών και του/των ιδιοκτήτη/ιδιοκτητών της.
- Συναλλάσσεται σχεδόν εξολοκλήρου με μη κατοίκους και ένα μεγάλο μέρος του χρηματοοικονομικού τους ισολογισμού συνήθως αποτελείται από διασυννοριακές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Πρόσημο

- Συναλλαγές: το θετικό πρόσημο δεικνύει μια αύξηση στις εισερχόμενες/εξερχόμενες ΑΞΕ, ενώ το αρνητικό πρόσημο δεικνύει μια μείωση στις συναλλαγές εισερχόμενων/εξερχόμενων ΑΞΕ.
- Εισόδημα: Το εισόδημα συνήθως παρουσιάζεται με θετικό πρόσημο το οποίο δεικνύει μια αύξηση στο εισερχόμενο/εξερχόμενο εισόδημα. Υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις με την πιο συνηθισμένη να είναι η πραγματοποίηση καθαρών ζημιών για μια οντότητα σε μια δεδομένη περίοδο.
- Μεταβολές αποθεμάτων εκτός των συναλλαγών (συναλλαγματική ισοτιμία, τιμή και άλλες μεταβολές): ένα θετικό πρόσημο αντιπροσωπεύει μια αύξηση των εν λόγω αλλαγών ενώ ένα αρνητικό πρόσημο αντιπροσωπεύει μια μείωση.
- Αποθέματα: τα αποθέματα απεικονίζονται συνήθως με ένα θετικό πρόσημο, αν και υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις. Η πιο σύνηθες εξαίρεση είναι τα αρνητικά αποθέματα που προκύπτουν λόγω των συσσωρευμένων ζημιών μιας οντότητας (δηλαδή τα αποθεματικά της οντότητας καθίστανται αρνητικά και υπερβαίνουν την αξία των ιδίων κεφαλαίων).

Ορισμός της έννοιας του "κατοίκου Κύπρου" για Στατιστικούς Σκοπούς:

Ο όρος "κάτοικος" έχει την έννοια που του αποδίδεται από την Οδηγία: Ορισμός της Έννοιας του "κάτοικος Κύπρου" για Στατιστικούς Σκοπούς του 2008.

Σε αυτή την Οδηγία:

- (1) Μια **νομική οντότητα** είναι κάτοικος στην οικονομική επικράτεια σύμφωνα με τη νομοθεσία της οποίας η εν λόγω οντότητα έχει νομική υπόσταση ή είναι εγγεγραμμένη. Αυτό ισχύει και για νομικά πρόσωπα με μικρή ή καθόλου φυσική παρουσία, π.χ. επενδυτικά ταμεία (διαφορετικά από τους διαχειριστές τους), τις εταιρείες-οχήματα τιτλοποίησης και ορισμένες οντότητες ειδικού σκοπού (SPEs). Εάν η οικονομική οντότητα είναι μη εταιρικού χαρακτήρα, θεωρείται ότι είναι κάτοικος της χώρας της οποίας το νομικό σύστημα διέπει τη δημιουργία και τη συνέχιση της ύπαρξής της.

Η κατοικία της επιχείρησης που κατέχει πλοίο καθορίζεται από το κριτήριο της οικονομικής ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένα, η οικονομική κυριότητα είναι το δικαίωμα ενός φυσικού ή νομικού προσώπου να απολαμβάνει τα οφέλη που συνδέονται με τη χρήση του πλοίου στο πλαίσιο της οικονομικής δραστηριότητας του και να αποδέχεται τους σχετικούς κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση αυτή.

- (2) Ένα **φυσικό πρόσωπο** είναι κάτοικος της χώρας στην οποία έχει επίκεντρο κυρίαρχου οικονομικού ενδιαφέροντος. Το επίκεντρο κυρίαρχου οικονομικού ενδιαφέροντος υφίσταται όταν μια μονάδα ενασχολείται και προτίθεται να συνεχίσει να ενασχολείται, είτε επ' αόριστόν είτε σε πεπερασμένο αλλά μακρύ χρονικό διάστημα, με οικονομικές δραστηριότητες και συναλλαγές σημαντικής

κλίμακας σε ή από μία τοποθεσία, κατοικία, τόπο παραγωγής ή σε άλλους χώρους εντός της επικράτειας.

Για πρακτικούς λόγους, η πραγματική κατοικία ή η πρόθεση για κατοικία για ένα ή περισσότερα έτη χρησιμοποιείται ως κριτήριο καθορισμού της κατοικίας των φυσικών προσώπων. Ωστόσο, τα ακόλουθα είναι **παραδείγματα οριακών περιπτώσεων** για τον καθορισμό της κατοικίας:

- Οι σπουδαστές που μεταβαίνουν στο εξωτερικό για να σπουδάσουν με πλήρη φοίτηση γενικά συνεχίζουν να είναι κάτοικοι στην επικράτεια στην οποία κατοικούσαν πριν τη μετάβασή τους για σπουδές στο εξωτερικό. Αυτού του είδους η μεταχείριση υιοθετείται ακόμη και αν η διάρκεια σπουδών τους υπερβεί το ένα έτος.
- Οι ασθενείς που μεταβαίνουν στο εξωτερικό για ιατρική περίθαλψη διατηρούν το επίκεντρο κυρίαρχου οικονομικού ενδιαφέροντος τους στην επικράτεια στην οποία διέμεναν πριν λάβουν τη θεραπεία, ακόμη και αν η θεραπεία διαρκεί ένα έτος ή περισσότερο.
- Τα πληρώματα πλοίων, αεροσκαφών, εξεδρών άντλησης πετρελαίου, διαστημικών σταθμών ή άλλου παρόμοιου εξοπλισμού που λειτουργούν εκτός της επικράτειας ή σε πολλές επικράτειες αντιμετωπίζονται ως κάτοικοι της χώρας καταγωγής τους.
- Εθνικοί διπλωμάτες, ειρηνευτές και άλλοι στρατιωτικοί, καθώς και άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι που απασχολούνται στο εξωτερικό σε κυβερνητικούς θύλακες, καθώς και μέλη των νοικοκυριών τους, θεωρούνται κάτοικοι του οικονομικού εδάφους της υπηρεσιακής κυβέρνησης.
- Το προσωπικό διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των διπλωματών και του στρατιωτικού προσωπικού, είναι κάτοικοι της επικράτειας της κύριας κατοικίας τους.
- Οι εργαζόμενοι στα σύνορα, οι εποχιακοί εργαζόμενοι και άλλοι εργαζόμενοι που εργάζονται για περίοδο μικρότερη του ενός έτους και που διασχίζουν τα σύνορα για μια σύντομη περίοδο για να εργαστούν θεωρούνται κάτοικοι της οικονομικής επικράτειας στην οποία διατηρούν μια κατοικία που χρησιμοποιούν τα μέλη του νοικοκυριού ως κύρια κατοικία τους.